Fimmtudaginn 2. febrúar 1984.

Nr. 35/1982. **Valtýr Guðjónsson**
(Eiríkur Tómasson hdl.)
gegn
Félagi landeigenda Ytra-Njarðvíkurhverfis með Vatnsnesi
(Stefán Pálsson hrl.)

Lóðarleiga.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Þór Vilhjálmsson, Guðmundur Jónsson, Halldór Þorbjörnsson, Magnús Þ. Torfason og Sigurgeir Jónsson.

Valtýr Sigurðsson héraðsdómari kvað upp hinn áfrýjaða dóm.

Áfrýjandi, sem skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 3. febrúar 1982, að fengnu áfrýjunarleyfi 6. janúar s. á., krefst aðallega sýknu af kröfum stefnda, en til vara, að kröfurnar verði lækkaðar. Þá krefst hann málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar héraðsdóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Eins og fram kemur í hinum áfrýjaða dómi, deila aðiljar nú aðeins um lóðarleigu 1980.

Af hálfu hins stefnda félags er á því byggt, að því sé heimilt með lögjöfnun frá lögum nr. 75/1917, 2. gr., 2. mgr., að hækka leigugjald af lóð þeirri, sem áfrýjandi tók á leigu 1944. Krafa sú, sem félagið gerir, er byggð á mati frá 20. maí 1980, svo sem lýst er í héraðsdómi. Sýknukrafa áfrýjanda er meðal annars á því byggð, að matsgerðin sé dagsett eftir gjalddaga leigunnar fyrir árið 1980. Hafi hann verið 31. janúar og eftir þann dag hafi ekki verið unnt að krefjast hærri leigu fyrir þetta ár en krafið hafði verið um til þess tíma, hvað sem sé um leiguhækkun ella.

Fallast verður á það með áfrýjanda, að lóðarleigan 1980 verði ekki byggð á mati frá 20. maí það ár. Lóðarleigusamningur landeigenda og áfrýjanda frá 4. september 1944 hefur verið lagður fram í ljósriti, og segir þar, að gjalddagi leigunnar ár hvert sé 31. janúar. Er ekki sannað, að þetta sé misritun. Ekki er heldur fram komið,

að slík misritun, þótt sönnuð teldist, hefði áhrif á gjalddagann eftir 31. gr., 1. mgr. samningalaga nr. 7/1936.

Samkvæmt framansögðu er ekki komið fram mat, sem á verði byggt það leigugjald, sem hið stefnda félag krefst í máli þessu úr hendi áfrýjanda fyrir árið 1980, og verður að sýkna hann af kröfum félagsins. Það hefur ekki gert varakröfu um leigugjald eftir samningnum 1944.

Eftir þessu úrslitum ber að dæma stefnda til að greiða áfrýjanda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, 8.000.00 krónur samtals.

Dómsorð:

Áfrýjandi, Valtýr Guðjónsson, skal vera sýkn af kröfum stefnda, Félags landeigenda Ytra-Njarðvíkurhverfis með Vatnsnesi, í máli þessu.

Stefndi greiði áfrýjanda 8.000.00 krónur samtals í málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Keflavíkur 5. mars 1981

1.0

1.1. Mál þetta var höfðað með birtingu sáttarkæru þann 23. janúar 1980. Stefna var útgefin 11. febrúar s. á. og málið þingfest 27. febrúar s. á. Þann 9. desember sl. gaf stefnandi út framhaldsstefnu. Málið var munnlega flutt þann 11. febrúar sl. og tekið til dóms að því búnu.

1.2. Stefnandi er Félag landeigenda Ytri-Njarðvíkur með Vatnsnesi, Njarðvík. Stefndi er Valtýr Guðjónsson, Suðurgötu 46, Keflavík.

1.3. Kröfur stefnanda eru þær, að stefnda verði gert að greiða stefnanda kr. 47.680 auk „dómvaxta 43.5%“ frá 1. janúar 1981 að telja og málskostnað skv. lágmarksgjaldskrá LMFÍ. Upphafleg kröfugerð stefnanda nam kr. 17.294 vegna leigugjalds af leigulóð stefnda fyrir árin 1977 og 1978. Í framhaldsstefnu lækkaði stefndi kröfu sína vegna þessara ára auk þess sem hann stefndi inn kröfum fyrir leigugjald áranna 1979 og 1980. Þá breytti hann vaxtakröfu sinni verulega.

Dómkröfur stefnda eru aðallega um sýknu af öllum kröfum stefnanda, en til vara, að þær verði lækkaðar verulega. Þá er krafist málskostnaðar úr hendi stefnanda skv. lágmarksgjaldskrá LMFÍ.

2.0

2.1. Málavextir eru þessir:

Stefnandi er félagsskapur landeigenda Ytri-Njarðvíkurhverfis með Vatnsnesi, sem stofnaður var 30. ágúst 1979. Tilgangur félagsins er hagsmunagæsla og rekstur í sambandi við útleigu á einstökum lóðum eða á landi í eigu stofnenda þess. Í eigu félagsins eru meðal annars 299 lóðir í Keflavík. Stefndi er leigutaki lóðarinnar að Suðurgötu 46 í Keflavík, en lóðin er í eignarlandi stefnanda. Lóðarréttindi öðlaðist stefndi með leigusamningi, dags. 4. september 1944. Í 2. og 3. grein leigusamningsins eru ákvæði um leigutíma og leigugreiðslu, og eru þær greinar þannig:

„2. Lóðin er leigð á erfðafestu óuppsegjanlega til óákveðins tíma með óhindraðan rétt fyrir leigutaka að selja eða veðsetja svo sem væri lóðin hans einkaeign, óátalið af leigusala. Þó má leigutaki hvorki selja eða veðsetja hluta af lóðinni en aðeins í heild.

Leigutímabilið telst frá 1. degi janúarmánaðar árið 1944.

3. Ársleiga af lóðinni skal vera kr.19.35 í erfðafestugjald og skal það greitt. Í fyrsta skifti 31. janúar 1944 og síðan árlega sama mánaðardag".

Í ársbyrjun 1977 lét stefnandi dómkveðja tvo matsmenn til að meta, „hæfilegt ársleigugjald" fyrir lóðirnar nr. 4 A og 6 við Suðurgötu í Keflavík. Lóðir þessar voru í eignarlandi stefnanda og leigðar Sparisjóðnum í Keflavík með líkum leigukjörum og lóð stefnda. Matsmennirnir, Sigurður Hallur Stefánsson lögfræðingur og Jón Bergsson verkfræðingur, skiluðu matsgerð 13. september 1977. Var niðurstaða matsmanna sú, að þeir töldu árlegt afgjald hæfilega metið *2.2%* af fasteignamati lóðanna.

Stefnandi lét tilkynna öðrum lóðarhöfum í eignarlandi stefnanda þessa niðurstöðu með bréfi, dags. 15. nóvember 1979. Þar var þess getið, að leigugjald þessara tveggja lóða hefði verið metið til viðmiðunar. Gerði hann því kröfu um greiðslu á lóðarleigu fyrir árið 1977 hjá öðrum lóðarhöfum miðað við þessa niðurstöðu. Með bréfi 8. október 1979 var stefndi enn krafinn um greiðslu á leigugjaldi lóðarinnar fyrir árið 1977 kr. 7.394 og 1978 kr. 9.900. Stefndi synjaði skriflega greiðslu þann 29. 10. 1979. Fjórir aðrir lóðarhafar synjuðu jafnframt skriflega um greiðslu á hækkuðu lóðargjaldi. Hefur stefnandi höfðað mál á hendur þeim til greiðslu þess, og hafa mál þessi verið rekin hér fyrir dóminum samhliða máli stefnanda.

Í greinargerð stefnda í frumsök var gerð athugsemd um þann málatilbúnað stefnanda að byggja kröfugerð eingöngu á matsgerð frá 13. september 1977, þar sem það mat væri óviðkomandi mati á afgjaldi af lóð stefnda.

Vegna þeirra mótmæla óskaði stefnandi eftir dómkvaðningu matsmanna til að meta „hæfilegt ársleigugjald fyrir nokkrar erfðafestulóðir í Keflavík í eign matsbeiðanda með hliðsjón af fasteignamati lóðanna og hlutfallslega miðað við fasteignamat hverju sinni með hliðsjón af verðlagi og leigufjár-

hæð við upphafstíma erfðafestusamnings og einnig með hliðsjón af leigugjaldi sem nýgerðir samningar um leigugjald í Keflavík hljóða um fyrir sambærilegar leigulóðir".

Meðal þessara lóða, er meta skyldi, var lóð stefnda að Suðurgötu 46. Matsmenn, hinir sömu og fyrr, voru dómkvaddir þann 28. apríl 1980. Matsgerðin er dagsett 20. maí 1980. Í matsgerð segir m. a.: „Allir samningarnir kveða á um fasta upphæð ársleigu, að leigutímabil teljist frá 1. janúar viðkomandi ár og skuli erfðafestugjaldið greitt í fyrsta sinn 31. desember sama ár og síðan árlega sama mánaðardag." Þá segir í matsgerð, að matsmenn telji árlegt gjald af lóð stefnda hæfilega metið *2% af fasteignamati*. Þá mátu þeir lóðarleigu samkvæmt skráðu fasteignamati 1. desember ár hvert og miðuðu ársleigugjald við þá dagsetningu, þ. e.:

1. des. 1977 — 1. des. 1978 kr. 9.000
1. des. 1978 — 1. des. 1979 — 12.780
1. des. 1979 — 1. des. 1980 — 19.180

Framburður matsmanna úr máli nr. 92/1980 hefur verið lagður fram. Í framburðinum kom fram, að matsmenn hafi reiknað með 2% arðgjöf af eignunum bæði við mat á lóð stefnda svo og við mat á lóðunum við Suðurgötu 4 A og 6. Í síðarnefnda matinu hafi matsmenn hins vegar bætt við 0.2% til að standa undir kostnaði við innheimtu leigugjaldsins. Matsmenn hafi síðan fallið frá því sjónarmiði við mat á lóð stefnda. Matsmennirnir kváðust hafa kynnt sér möt og grundvöll mata á fjölda staða á landinu auk þess sem þeir hafi haft hliðsjón af lóðarsamningum, er Keflavíkurbær hafi gert á síðustu tímum. Megi þar benda á til hliðsjónar samning um lóðina nr. 2 við Baldursgarð frá 24. 11. 1972. Í 5. gr. samningsins er ársleiga fyrir lóðina 5% af verkamannakaupi í almennri verkamannavinnu pr. m^2 á ári. Í samningum er varaákvæði, sem segir, að ársleiga fyrir lóðina skuli þó aldrei vera lægri en 5% af fasteignamatsverði hennar, eins og það er ákveðið á hverjum tíma. Hins vegar hafi matsmenn byggt niðurstöðu sína á því sjónarmiði, að ekki væri hægt að leggja til grundvallar iðgjöld af lóðum, þar sem eigandi væri jafnframt skattheimtuaðili. Slíkir aðiljar hefðu ýmsa möguleika á að ná inn tekjum af lóðum með álagningu, tengdri fasteignamati. Þá kom fram, að matsmenn mátu leigugjaldið, eins og það ákvarðaðist í desembermánuði ár hvert. Í leigusamningum þeirra lóða, sem komu til mats, sé gjalddagi 31. des. næsta ár á eftir, þannig að innheimta gjaldanna fari ekki fram, fyrr en í fyrsta lagi þegar liðið sé rúmt ár frá því að leigugjaldið hafi ákvarðast af fasteignamati því, er gildi tekur 1. desember ár hvert.

Friðrik Ársæll Magnússon, framkvæmdastjóri stefnanda, kom fyrir dóminn í máli nr. 92/1980. Hefur framburður hans verið lagður fram hér. Mætti gat ekki upplýst, hvað hafi verið haft til viðmiðunar við ákvörðun

lóðarleigu við gerð lóðarleigusamningsins í því máli. Hann kvað milli 40 og 50 manns hafa greitt hina hækkuðu lóðarleigu til stefnanda. Hins vegar hafi þeim aðiljum, er greiddu, verið bent á, að ágreiningur væri um hækkun lóðarleigunnar, og hafi þeir greitt með fyrirvara. Mætti kvaðst hafa reiknað út lóðargjöld til samanburðar, annars vegar miðað við 5% af verkamannakaupi, eins og sett hefur verið í samninga eftir 1959, og hins vegar 2% af fasteignamati lóða, eins og byggt er á niðurstöðu matsmanna. Segir hann lóðargjöld, er byggi á 2% af fasteignamati, lægri en þau yrðu, ef hinni aðferðinni væri beitt. Þá upplýsti hann, að eftir 1955 hafi verið sett ákvæði í lóðarleigusamninga frá félaginu um, að leigugjaldið skyldi endurskoðast á 10 ára fresti.

Stefndi kom fyrir dóminn. Hann upplýsti, að hann hafi óskað eftir umræddri lóð við lóðareigendur og hafi lóðarleigusamningur við stefnanda verið gerður árið 1944. Hafi lóðarleiga verið kr. 19.35 á ári og hún ákveðin af leigusölum og hann ekki átt neinn þátt í verðákvörðuninni. Hann kvað sér ókunnugt, hvernig þessi upphæð hafi verið fundin út.

3.0

3.1. Stefnandi byggir á því, að deilumál sem þetta hafi áður verið lagt fyrir dómstóla. Niðurstaða Hæstaréttar hafi ávallt orðið sú, að lóðarleigugjald skv. gömlum lóðarleigusamningum geti ekki staðið óbreytt um aldur og ævi, en skuli ákveðið af dómkvöddum mönnum, ef annar samningsaðilja óski þess. Það stríði gegn heilbrigðri skynsemi og réttarvitund meginþorra manna, að árleg leigugjöld fyrir byggingarlóð undir hús í Keflavík og kringum húsið sé eins og nú hafi verið kr. 19.00 eða 20.00 á ári. Með dómum Hæstaréttar frá 1940, bls. 478, 1941, bls. 294, og 1958, bls. 346, sé „slegið föstu," að rétt sé að beita 2. mgr. 2. gr. laga 75/1917 með lögjöfnun, þannig að láta megi dómkveðja menn til að meta leigugjald lóða. Stefnandi hafi valið þann kostinn að taka tvær lóðir til viðmiðunar, og var leigutaki þeirra Sparisjóður Keflavíkur. Bæjarstjóra hafi verið gert kleift að gæta hagsmuna bæjarins um matið og þar jafnframt að líkindum fyrir hönd lóðarleiguhafa í bænum almennt. Niðurstaða matsmanna hafi orðið sú, að árgjald skyldi hæfilega metið 2.2% af fasteignamati lóðarinnar. Stefndi hafi synjað skriflega um greiðslu hins hækkaða lóðargjalds og hafi honum þá ásamt 4 öðrum lóðarleiguhöfum verið stefnt í eins konar prófmál fyrir alla 299 lóðarhafana. Mótmæli lögmanns stefnda hafi leitt til þess, að nýtt mat var látið fara fram. Niðurstaða þess hafi orðið sú, að matsmenn töldu hæfilegt iðgjald af lóð stefnda 2% af fasteignamati. Leiði þessi hækkun til lækkunar á upphaflegri kröfugerð.

Dómkrafa stefnanda sundurliðast þannig:

Af fasteignamati 1. des.	1976	kr. 336.000	leigugj.	1977	kr. 6.720
Af fasteignamati 1. des.	1977	kr. 450.000	leigugj.	1978	— 9.000
Af fasteignamati 1. des.	1978	kr. 639.000	leigugj.	1979	— 12.780
Af fasteignamati 1. des.	1979	kr. 959.000	leigugj.	1980	— 19.180
Leigugjald 1976—1980 alls					kr. 47.680

Stefnandi telur heimild til framhaldssakarinnar í 70. gr., 2. mgr., laga nr 85/1936. Við munnlegan málflutning benti lögm. stefnanda á það, að um prentvillu væri að ræða í leigusamningi stefnda, þannig að standa ætti í 3. gr. 31. desember 1944, en ekki 31. janúar 1944, eins og þar stendur. Megi sjá það af því, að við undirritun samningsins þann 4. september 1944 hafi verið vísað til framtíðarinnar með greiðsludag.

3.2. Sýknukrafa stefnda byggist á því, að milli aðilja sé í gildi samningur um lóðarleigu fyrir lóðina nr. 46 við Suðurgötu. Lóðarleiga hafi verið fastákveðin kr. 19.35 á ári. Engu ákvæði samningsins hafi verið sagt upp né honum rift í heild. Lóðarleigusamningurinn sé því enn í fullu gildi. Stefndi hafi greitt rétta lóðarleigu inn á banka og því sé óheimilt að hafa uppi nokkra vaxtakröfu á hendur honum. Ef stefndi verði dæmdur til að greiða hærri lóðarleigu en í lóðarleigusamningum greinir, þá sé í fyrsta lagi unnt að krefjast vaxta af þeirri lóðarleigu frá birtingu dóms í máli þessu. Líti dómurinn hins vegar svo á, að heimilt sé að breyta ákvæðum samningsins um lóðarleiguna, þá hafi stefnandi ekki farið rétt að. Stefnandi hafi byggt upphaflega kröfu sína á matsgerð, þar sem metnar voru lóðirnar Suðurgata 4 A og Suðurgata 6 í Keflavík. Stefnda hafi ekki verið gefin kostur á að vera viðstaddur matið né að koma athugasemdum sínum við það á framfæri. Sýknukröfu í framhaldssök byggir stefndi aðallega á því, að lagaskilyrði skorti til framhaldssakarinnar. Til vara er byggt á því, að niðurstaða matsmanna sé of há. Mat á lóð stefnda hafði verið dags. 20. maí 1980 og geti stefndi ekki innheimt lóðarleigu, er gjaldféll fyrir þann dag, sbr. Hrd. XIII/293.

Þá telur stefndi, að enda þótt kröfur stefnanda nái á einhvern hátt fram að ganga, þá eigi stefnandi að greiða honum fullan málskostnað. Stefndi sé valinn af stefnanda úr hópi 299 leigulóðarhafa í prófmál og það sé því óréttlátt, að hann beri kostnaðinn af málarekstrinum. Við munnlegan málflutning taldi lögm. stefnda, að lóðarleiga stefnda gjaldfélli eftir orðanna hljóðan þann 31. janúar ár hvert.

4.0

4.1. *Niðurstaða.*

Lóðarafnot stefnda byggjast á leigusamningi, sem veitir honum mjög ríkan rétt yfir lóðinni, eða nánast svo sem hún væri hans eign. Afnot þessi

eru ótímabundin. Í samningnum, er gerður var árið 1944, var leigugjald ákveðið kr. 19.35 á ári, og er þar ekki að finna heimild til breytinga á upphæð afgjaldsins. Sakarefni sem þetta hefur áður verið agt fyrir dómstóla. Þar hefur komið fram það sjónarmið, að vegna þess að leigusali hafi takmarkaðan rétt til að segja lóðarafnotum upp, þyki ákvæði um fast leigugjald ekki eiga að binda hann um ófyrirsjáanlegan tíma. Má sérstaklega benda á Hrd. XXII, bls. 294, og XXIX, bls 346, í því sambandi. Við slíkt endurmat lóðarleigu hefur 2. mgr. 2. gr. laga nr. 75/1917 um útmælingu lóða í kaupstöðum, löggiltum kauptúnum og fl. verið beitt með eða án lögjöfnunar eftir því, hvort um hefur verið að ræða verslunarlóðir eða lóðir undir íbúðarhúsnæði. Þykir því mega fallast á með stefnanda, að honum hafi verið heimilt að krefjast endurskoðunar á lóðarleigu stefnda á grundvelli mats með lögjöfnun frá 2. mgr. 2. gr. laga nr. 75/1917.

Dómarinn telur augljóst, að um prentvillu sé að ræða í leigusamningi aðilja, þar sem stendur, að gjalddagi leigugjaldsins sé „31. janúar 1944." Í málinu hefur verið lagður fram til hliðsjónar (dskj. nr. 14) leigusamningur stefnanda við Þorlák Eyjólfsson frá árinu 1944. Í þeim samningi er gjalddagi leigugjalds 31. desember ár hvert. Í matsgerðinni frá 20. maí 1980 kemur fram, að leigutímabil allra samninga, er matsmenn tóku til mats, teljist frá 1. janúar viðkomandi ár og afgjald skuli greitt í fyrsta sinn 31. desember sama ár og síðan árlega sama mánaðardag. Með hliðsjón af þessu verður að telja, að gjalddagi leigusamnings stefnda sé 31. desember.

Kröfur stefnanda í frumsök eru reistar á matsgerð frá 13. september 1977 varðandi leigugjald tveggja lóða í eigu stefnanda. Stefndi var ekki aðili þessa matsmáls og var ekki gefið færi á að gæta hagsmuna sinna þar, enda beindist matið ekki að lóðargjaldi stefnda. Við þessar aðstæður og gegn andmælum stefnda getur þessi matsgerð frá 13. september 1977 ekki orðið lögmætur grundvöllur kröfugerðar á hendur honum um hækkað lóðarleigugjald. Matsgerð varðandi lóðarleigu stefnda er dags. 20. maí 1980. Þá var m. a. metið leigugjald vegna áranna 1978, 1979 og 1980. Telja verður, að það sé skilyrði fyrir endurskoðun á umsömdu leigugjaldi, að fyrir gjalddaga þess liggi fyrir mat, sem kveði skýrt á um væntanlegt afgjald. Þegar af þessari ástæðu verður ekki talið, að stefnandi geti krafið stefnda um hækkað leigugjald fyrir árin 1977, 1978 og 1979 á grundvelli umrædds mats.

Í framhaldssök er gerð krafa um leigugjald fyrir árið 1980. Krafan er gerð á grundvelli fyrrgreinds mats frá 20. maí 1980. Í vörn hefur því ekki verið hreyft, hvort lóðarleiga af lóð stefnda hafi verið metin með þeim hætti, sem gert er ráð fyrir í 2. mgr. 2. gr. laga nr. 75/1917. Á hinn bóginn verður ekki séð, að framkvæmd matsins sé í ósamræmi við matsbeiðnina. Þykir því rétt, að stefnandi fái dóm fyrir þessari kröfu sinni.

Við yfirheyrslur hefur ekki fengist upplýst, hvað hafi verið haft til viðmiðunar, þegar upphæð lóðarleigu var ákveðin við gerð leigusamnings árið 1944. Leigugjald fyrir árið 1980, kr. 19.180, er að áliti matsmanna hæfilegt árgjald fyrir það ár. Þar sem rökstudd mótmæli gegn þessari upphæð hafa ekki verið höfð uppi og matinu ekki verið hnekkt, þykir rétt að taka hana til greina, enda krafa þessi ekki óhæfilega há að mati dómsins.

Stefnandi hefur í framhaldstefnu krafist „dómvaxta 43.5%" frá 1. janúar 1981. Fallast verður á með stefnda, að eðlilegt sé að miða upphafstíma vaxta við birtingu dóms þessa. Þá ber að skilja vaxtakröfu stefnanda sem kröfu um dómvexti, en ekki um 43.5% vexti, sem er lægri prósenttala en dómvextir voru á þessum tíma. Ekki þykir ástæða til að tilgreina upphæð dómvaxta í dómsorði.

Rétt þykir, að hvor aðilja beri sinn kostnað vegna málsins.

Allar tölur í dóminum að undanskildu dómsorði eru tilgreindar í gömlum krónum.

Dómsorð:

Stefndi, Valtýr Guðjónsson, greiði stefnanda, landeigendum Ytri-Njarðvíkurhverfis með Vatnsnesi, kr. 191.80 auk dómvaxta frá lögbirtingu dómsins.

Málskostnaður fellur niður.

Dómi þessum berð að fullnægja innan 15 daga frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.

Föstudaginn 3. febrúar 1984.

Nr. 44/1982. **Engilbert Hannesson**
(Sigurður Baldursson hrl.)
gegn
Valborgu Eby Þorvaldsdóttur og
Pétri Þorvaldssyni
(Jón Steinar Gunnlaugsson hrl.)

Fasteignakaup.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Ármann Snævarr, Björn Sveinbjörnsson og Magnús Thoroddsen.

Áfrýjandi skaut máli þessu upphaflega til Hæstaréttar með stefnu 23. júlí 1981, að fengnu áfrýjunarleyfi 15. s.m. Málsóknin féll niður 1. febrúar 1982, en áfrýjandi áfrýjaði málinu að nýju með stefnu